

Đọc truyện để nhớ cách gõ tắt chữ Việt

Giọt Lệ Chelsea

Lê Hữu

Lời giới thiệu

Để giúp bạn nhớ được dễ dàng các qui ước gõ tắt trong bài “*Phương pháp mới gõ tắt chữ Việt*”, xin giới thiệu một truyện ngắn hay và cảm động “*Giọt lệ Chelsea*” được viết bằng các qui ước gõ tắt tăng dần từ ít đến nhiều.

Truyện này bắt nguồn từ những trang nhật ký của cô Chelsea Clinton, con gái của ông bà Bill Clinton, cựu Tổng Thống Mỹ, nhân chuyến viếng thăm Việt Nam vào cuối năm 2000. Đọc xong truyện, bạn sẽ nhớ được các qui ước gõ tắt.

Nay bạn chỉ cần tải xuống WinVNKey và bật các tùy chọn theo như hướng dẫn trong bài “*Phương pháp mới gõ tắt chữ Việt*” là có thể tiết kiệm hơn 40% thời gian gõ.

Tóm tắt các qui ước gõ tắt được ghi lại ở cuối bài để tiện tham khảo.

Nghĩa ghé tôi, mang theo tờ báo Mỹ. Hấn chỉ tay vào tấm ảnh trên trang nhất của tờ báo. Một đám đông người Việt vây kín ông Clinton trên đường phố Sài Gòn.

“Đây fải (**f = ph**) là tấm ảnh đẹp nhất, gây ấn tượng mạnh mẽ nhất của năm hai ngàn đó,” Nghĩa nói.

Trong ảnh, tôi nhìn thấy nhiều khuôn mặt trẻ trung, háo hức, những đôi mắt mở to sáng rỡ, những miệng cười đầy vẻ thích thú, đang cố chồm người, vươn tay về phía Tổng thống Mỹ để được bắt tay ông, chạm được vào người ông. Những bàn tay bám trên vai, trên cánh tay ông. Tổng thống cao lớn, nổi bật giữa đám đông, nụ cười rạng rỡ, hai cánh tay vươn ra đón bắt những bàn tay, trông giống như một thần tượng nhạc trẻ hay ngôi sao bóng tròn được các ‘fan’ cuồng nhiệt zàn (**z = d**) chào.

“Bánh xe lịch sử quay nhanh thiệt, anh thấy không?,” giọng Nghĩa đầy (**d = đ**) fấn khích sôi nổi, “Chỉ sau một vòng hai mươi lăm năm, mà mọi chuyện đều đảo ngược hết tất cả. Cảnh chen lấn và những cái bắt tay hăm hồ, vồ vập đó có ý nghĩa gì (**j = gi**) nếu không phải là: Rất vui mừng được đón tiếp ông. Chúng ta là bạn thôi. Hãy đến với chúng tôi! Hãy giúp chúng tôi! Đừng về fĩa chúng tôi!...”

“Tấm ảnh này có ý nghĩa (**Bổ bớt h ở phụ âm đầu chữ: gh và ngh**) đặc biệt,” tôi nói, “nhưng theo tôi thì vẫn chưa hẳn là đã gây ấn tượng mạnh nhất.”

“Thế anh muốn nói tới cái gì khác?” Nghĩa nhíu mày hỏi. “Bài ziễn văn của ông Clinton đọc ở Hà nội chắc?”

“Cũng chưa hẳn,” tôi trả lời. “Bài ziễn văn và những cái bắt tay đó có thể đoán trước được. Phải là một cái gì khác thật bất ngờ.”

“Chịu. Vậy theo anh là cái gì?” Nghĩa hỏi.

“Thực ra thì cảm xúc mỗi người có khác nhau,” tôi cười. “Tôi ít đọc báo, mà chỉ xem ti vi thôi. Có một hình ảnh chỉ xuất hiện trên màn hình có mây jây đồng hồ thôi nhưng thật là bất ngờ, và nói như cậu, đã gây cho tôi ấn tượng thật là mạnh mẽ. Đó là những giọt nước mắt trên khuôn mặt của một cô gái Mỹ hai mươi tuổi, cô Chelsea, con gái của ông bà Clinton, khi cô đứng cạnh bố mẹ tại một nơi đang được đào xới để tìm hài cốt của một fi công Mỹ. Cô gái đưa tay quệt những giọt nước mắt đang chảy zài trên má. Một tay fóng viên người Mỹ cũng đã chụp được tấm ảnh này. Một tấm ảnh có ý nghĩa gấp nhiều lần một bài báo zài.”

“Em có xem ti vi nhưng mà không để ý tới cảnh đó, và cũng chưa được thấy tấm ảnh ấy...”

“Hôm đó là ngày đầu của chuyến viếng thăm Việt Nam. Ông bà Clinton được hướng zẫn đến một cái làng nhỏ ở ngoại ô Hà nội là nơi đang tiến hành việc đào xới để truy tìm hài cốt của một fi công Mỹ bị bắn rơi vào năm 1967. Tất nhiên đây cũng chỉ là một màn zàn zưng nặng fần trình ziễn như những màn trình ziễn trước đó, lần này chắc phải chu đáo hơn nhiều vì đích thân ngài Tổng Thống Mỹ đến tận hiện trường xem xét. Ông Clinton đứng jữa hai người con trai của viên fi công xấu số, đang chăm chú lắng nghe ‘báo cáo’ về ziễn tiến khúc fim chiếc máy bay F-105 của không lực Hoa Kỳ bị bắn rơi ba mươi ba năm về trước, và quá trình tìm ciêm (**c = k**) hài cốt của viên Trung Tá fi công tử trận. Chỗ ông đứng là một gò đất cao, nhìn xuống fĩa bên zưới là ku (**k = kh**) vực đang được đào xới. Một toán công nhân người Việt và Mỹ đang ‘kẩn trương’ làm việc. Chelsea và mẹ cô đứng fĩa sau ông bố. Và cô đã kóc, và đưa tay quệt những giọt nước mắt trào ra từ kóc mắt... Ông cính quay fim đã tình cờ thu được cảnh đó.”

“Không phải tình cờ đâu. Mấy tay fóng viên Mỹ ‘nhạy’ lắm. Rồi sao nữa, anh kể tiếp đi?”

“Có vậy thôi... Chẳng (**Bổ bớt n ở phụ âm cuối chữ: ng và nh**) ai có thể biết dik (**k = ch, khi ch ở cuối chữ**) xác được những ý nghĩ trog đầu cô gái Mỹ trog jây fút đó, nhưng chắc chắn là cô đã fải xúc động gê gớm. Nếu đó là những giọt nước mắt của tôi hay của cậu, hay của bất cứ người đàn ông đàn bà nào có mặt trog suốt chiv (**iw = iêu hoặc yêu, uw = uou, ow = oao, ew = oeo**) zài của cuộc chiến trah ấy thì cũng chẳng có gì đặc biệt lắm. Thế nhưng đây lại là những giọt nước mắt của một cô gái trẻ, mà lại là gái Mỹ, năm nay vừa đug hai mươi (**uj = uoi, uj = uôi, oj = oai, aj = oay, aj = uây**) tuj, nghĩa là cô sah sau để muộn đến năm năm sau ki cuộc chiến trah Việt Nam cết thúc. Chắc chắn là cô bé ấy đâu có hĩw gì nhiw về cuộc chiến lạ lùg này...”

Ít ngày sau, Nghĩa mag đến cho tôi một thứ kác, lần này kôg phải là tờ báo mà là nhữngtrag jáy rời.

“Em có cái này cho ah,” Nghĩa nói, đưa tôi một tờ. “Ah đọc thử coi.”

Cầm tờ jáy Ngĩa đưa, tôi kôg đoán ra được là thứ gì. Đọc lướt qua ít hàng, tôi ngược lên hỏi hấn:

“Cậu lấy cái này ở đâu ra vậy?”

“Trên internet. Tìm cái khác lại gặp cái này. Cho nên em in ra cho ah.”

“Thiệt hay jả đây?” tôi hỏi tí (**if = iêp, uf = uop, of = oap**).

“Chịu,” hấn trả lời. “Làm sao mà bíd (**id = iêt hoặc yêt, yd = uyê, ud = uot, ud = uôt, ăd = oăt, âd = uât, od = oat, od = uot, ed = oet**) được. Chuyện ở Mỹ mà, cái gì cũng thật, cái gì cũng jả được hết. Em nghĩ là ah thích nó thì em mag lại ah coi cho vui vậy thôi.... Còn đây là tấm ảnh mà ah nói. Có đúg ảnh này kôg?” Ngĩa đưa thêm cho tôi một tờ khác. Tấm ảnh in lại cũng khá rõ.

“Đúg đấy. Thì cậu cứ đưa hết một lần cho tôi coi nào. Làm cái trò gì mà cứ thậ thậ thậ vậy.”

“Đâu có được,” Ngĩa lúc lắc đầu, cừ cừ. “Nhữg cái này tiền kôg, đâu có cho ah free được.”

Nói vậy nhưng rồi hấn cũng đưa hết cho tôi. Tôi nhìn nhữg trang jáy zày đặc chữ mà Ngĩa gọi là “nhữg trang nhật ký của Chelsea.”

“Đã gọi là nhật ký thì sức mấy mà lọt ra ngòj (**nhắc lại ở trên: oj = oai, aj = oay, âj = uây, ưj = uoi, uj = uôi**) được, tôi nghĩ quá.” tôi nói .

“Chelsea đưa cho một cô bạn đọc, và cô này sau đó đã cho fở biển trên mạng internet. Ah cứ đọc đi rồi bíd.”

“Fải công nhận là cậu tài thật. Đúg là chuyên viên sưu tầm tin tức.”

“Tài cán gì đâu,” Ngĩa nói, “một đứa bé cũng làm được. Ah chỉ cần gõ mấy chữ ‘Chelsea Clinton, Vietnam visit’ trog cái kug Search trên màn computer là ra hết. Thời đại bùng nổ thông tin mà.”

Tôi có được trog tay sớm nhất bài nói chuyện của ông Clinton tại Hà Nội cũng là nhờ Ngĩa. Lần này hấn còn in thêm cho tôi mấy tấm ảnh đặc biệt về chuyến đi Vĩ Nam của ông Clinton: ảnh ông zyd (**nhắc lại: z = d, yd = uyê**) hàng quân zah zự zàn chào, ảnh ông và đoàn tùy tùng ngòj trog một tịv (**iv = iêm hoặc yêm, uv = uôm, uv = uôm, ăv = oăm, ov = oam, ev = oem**) fở ở Sài Gòn, ảnh bà Hillary và Chelsea tượj cườj đội nhữg chiếc nón lá, ảnh ja dìh Clinton vẫy tay chào tạm biệt zân Sài Gòn trước ki đáp Air Force One về lại Mỹ, và tất nhiên cả tấm ảnh có nhữg giọt nước mắt của Chelsea nữa.

Tôi đó, trước ki lên jườg ngủ, tôi đã bỏ ít thì jờ để đọc nhữg trang jáy Ngĩa đưa. Lứg qua nhữg đoạn tả tình tả cảnh, nhữg tên túj một vài ngườj bạn trai của Chelsea, nhữg ah chàng Matthew, Andrew và Jeremy nào đó, tôi chú ý nhữg đoạn zứj đây:

.....
Thứ Bảy, 18/11/2000

Mình đứng cạnh mẹ trong lúc bố đứng giữa Daniel và David, hai người con trai của Trung tá Lawrence Evert. Bố đang lắng nghe Daniel kể lại với giọng ngẹn ngào những hình ảnh cùng về người cha mà ông ta vẫn còn nhớ trong trí nhớ. “Tôi còn nhớ rõ hôm ấy là một ngày hè oi ả vào cuối tháng Bảy năm 1967, cả nhà tôi ra tận phi trường (**uz** = uông, **uz** = uông, **ăz** = oăng, **âz** = uâng, **oz** = oang, **iz** = iêng hoặc yêng) ở Foenix, Arizona để tiễn bố tôi sửa soạn bay đi Nam Việt Nam. Ông ấy chậm rãi bước lên thang máy bay, và chậm rãi quay lại vẫy vẫy chúng tôi trước khi bước vào lòng máy bay. Rồi bố tôi biến mất. Ông không bao giờ về lại nữa, và đó đúng là lần cuối cùng chúng tôi được nhìn thấy bố.” Daniel nói khi ấy ông mới 8 tuổi và David, người em của ông, mới 6 tuổi. “Mẹ tôi kể, năm ngày sau khi máy bay bố tôi bị bắn rơi, Elizabeth, đứa em gái út của chúng tôi ra đời. Trước đó, bố có gọi điện thoại về nhà thăm hỏi mẹ tôi và nói là ông tự mình trở về Arizona sau phi vụ ấy để cấp có mặt trong ngày sinh của nó. Elizabeth chẳng bao giờ biết mặt bố tôi.”

Đến đây thì Daniel làm cho mình fải kóc thật. Mình cố cầm lòng nhưng nước mắt cứ ứa ra không sao ngăn lại được, và cảnh vật trước mắt mình bỗng nhòa đi. Mình lau vội nước mắt, nhưng có mấy phụ nữ người Việt ở gần đó trông thấy. Họ cứ nhìn mình chằm chằm. Chẳng biết họ nghĩ gì. Trông họ có vẻ quê mùa và hiền lành quá. Vài người trong số họ đội những chiếc nón lá cũ kỹ, di chân đất, quần áo lấm bẩn. Mình quay sang mẹ, thấy khuôn mặt mẹ lặng im (**il** = iêng hoặc yên, **ul** = uon, **ul** = uôn, **ăl** = oăn, **âl** = uân, **ol** = oan, **ol** = uon, **el** = oen, **yl** = uyên). Đôi mắt mẹ zấu sau cặp kính đen nhưng mình chắc là mắt mẹ cũng đỏ hoe. Mẹ vẫn hay đeo kính đen như vậy. Mọi người vẫn cứ tưởng mẹ là người phụ nữ cứng cỏi lắm, nhưng thực ra chỉ có mình mình biết là mẹ rất nhạy cảm và dễ xúc động. Mẹ lại mới nhận được tin vui được bầu vào ghế thị trưởng của tiểu bang New York vài tuần trước. Bố mẹ ôm nhau mừng rỡ. Cả nhà đều vui, nhất là bố. Buddy cũng vui nữa, cứ lải quải bên mẹ, ngủ gật cái đuj. Mẹ fải trả lời nhieu cú đil thoại từ khắp nơi gọi đến chúc mừng... Chú El Gore* thì không biết thế nào, lịm có thắg nổi kôg, bố cứ lo cho chú ấy. Ngày mình về chắc là đã có kết quả.

Bắt chửi (**urs** = uroc, **us** = uộc, **ăs** = oăc, **os** = oac, **is** = iêc) mẹ, mình cũng lấy kính mát đeo vào. “Cô kóc à, Chelsea?” Nghe tíz hỏi, mình quay sang và nhận ra David. Ông ta đứng cạnh mình từ lúc nào. Rồi ông ta bỗng hỏi: “Có fải tên của cô được lấy từ bài hát Chelsea Morning của Joni Mitchell kôg?” Mình gật đầu, ngạc nhiên, hỏi sao ông ta biết. David mỉm cười và nói ông ta còn biết nhieu chyl (**nhắc lại: yl** = uyên) khác về mình. Mình tíh hỏi còn chyl gì nữa, nhưng thôi. David nói ông ta thích cái tên ấy và hỏi ai đặt cho mình vậy. Mình trả lời: “Cũng kôg rõ nữa, chắc là mẹ. Mẹ tôi nói đó là tên của bài hát mà bố và mẹ đều iw thích thuở hai người mới quen (**Bồ bót u ở qu**) nhau.” David nói: “Thế thì cô fải cảm ơn mẹ cô. Mẹ tôi cũng thích bài hát đó nhưng bà kôg nghĩ ra vj (**nhắc lại: is** = iêc, **urs** = uroc, **us** = uộc, **ăs** = oăc, **os** = oac) đặt tên nó cho đứa em gái tôi.” Mình thấy ông ta nói chyl vui vui. Rồi David lại hỏi: “Bụi sáng cô là Chelsea, thế thì bụi chìw, bụi tối cô vẫn là Chelsea mà kôg fải là người nào khác chứ?” Mình kôg hỉw rõ lắm ông ta mủl nói gì, nhưng cũng trả lời: “Sáng trưa chìw tối gì cũng vậy thôi, đâu có gì thay đổi.” “Chắc chắn như vậy chứ?” ông ta cười và hỏi tíf. Mình sợ câu hỏi ấy có thể là cái bẫy nên chỉ mỉm cười, kôg trả lời.

Bố đang nói gì đó với Daniel, chỉ tay xú (**nhắc lại: uz** = uông, **uz** = uông, **ăz** = oăng, **âz** = uâng, **oz** = oang, **iz** = iêng hoặc yêng) ku vực đang dục đào xói, những tảng đất bùn đỏ qak (**nhắc lại: Bồ bót u ở qu** , và **k** = ch **kh** **ch** ở cuối chữ). “Cô biết kôg,” David nói, “có một zao, lúc còn nhỏ, hai anh em tôi vẫn cứ nghĩ là bố còn sống, và cứ bàn tíh với nhau làm cách nào đến được Việt Nam để giải cứu bố ra khỏi nhà tù và đưa bố về lại nhà, jôg như là những chàng hif sĩ trừ gian zid bạo vậy. Thật bủl cười! (Mình chẳng thấy chút gì gọi là bủl cười cả). Chúng tôi nói với mẹ, nhưng mẹ chỉ im lặng, chẳng nói gì. Mẹ thừz zắt chúng tôi đến nhà thờ cầu nguyện cho bố... Đến khi lớn lên một chút, tôi hỉw rằng vj ấy kôg thể nào thực hịl được, và tôi cũng hỉw được sự im lặng của mẹ tôi. Mẹ tôi đã im lặng như thế súd (**nhắc lại: ud** = uôt, **id** = iêt hoặc yêt, **yd** = uyêt, **ud** = uot, **ăd** = oăt, **âd** = uăt, **od** = oat, **od** = uot, **ed** = oet) bao năm. Bà sống lặg lẽ như một cái bóng, hầu như kôg mủl tíf xúc, chyl trò với bất cứ ai về sự vắng mặt lâu năm của bố tôi, làm như là ông đã chết rồi vậy, mà đúng là ông chết thật. Mãi cho đến lúc kôg có mặt bố tôi trong số những người tù cuối cùng được trả về, lần lượt bứz xú thag máy

bay, tôi hỉw là mọi chyl đã thực sự cết thúc, như là chil trah đã cết thúc, và cũng zập tắt hòl tòl nìv hy vọc của mẹ tôi. Elizabeth, đira em gái út của tôi cũng ít nói ít cừj jốg như mẹ tôi vậy. Đôi lúc tôi kôg hỉw đưs nó.”

David nói với jòg đều đều như ngừj nói một mih. Nứs mắt (**Bỏ bớt dấu sắc ở các chữ có phụ âm cuối chữ là t, c, p, k, d, s, f**) mih lại mùl ỉra ra, nhưng lúc này mih đã đeo cih mat nên ôg ta kôg thể bid đưs. Mih chắg bid nói jì thêm nên chỉ im lặg... Thế rồi David nói thêm: “Tôi tin là bố tôi sẽ rất vui súz ki mà những con trai của ôg sau cùg đã tới đưs nơi đây để đưa ôg về lại qê nhà, cề cận mẹ tôi.” Thực tế, ngừj ta chỉ đưa về đưs những mẫu xuz vụn, mih ngĩ, và mih chỉ bid nói fụ họa: “Tôi cũng tin là như vậy.”

Im lặg một chut, David nói: “Tôi có vật này cho cô.” Ôg ta lấy ra từ trog túi áo một cái túi nhỏ, zẹp, jốg như là cái bao đưg cih đeo mắt vậy, rồi ôg ta từ từ rut ra một chis lựs bằng nhôm. “Chis lựs này đưs làm bằng một mảnh cim kí từ chis máy bay bị bắn rơi của bố tôi ngay tại chỗ này. Những ngừj thợ thủ công Vĩd Nam ở đây đã làm thành những sản phẩm xinh xắn là những chis nhân và những chis lựs như thế này đây. Tôi có ý định tặng nó cho một fụ nữ nào đó trog chyl di này.” David mím cừj, nhìn thắg vào mắt mih: “Ki này tôi thấy cô kóc vì câu chyl của bố tôi, và bây giờ tôi mùl tặng cô chis lựs này. Chắc cô kôg từ chối chứ?” Mih ngạc nhil: “Nhưg đây là cý vật của ôg và ja đình, tôi đâu có thể lấy đưs...” “Cô đã chia sẻ chut ít cý nịv về bố tôi nên tôi cũng mùl cô cùg chia sẻ với chúng tôi những cý vật này.” David nói và nhẹ nhàng đặt chis lựs vào lòg bàn tay, xoè ra trus mặt mih trog một dáng vẻ trịch trog. Mih hơi lúg túg nhưg rồi kôg hỉw sao mih lại cầm lấy chis lựs ấy, và cả cái bao đưg lựs nữa. “Tôi sẽ jữ mãi vật này,” mih nói nhỏ.

Sau đó, David bus lại nghe bố nói chyl. Bố ngỏ lời ken ngợi và cảm ơn tól công nhân Mỹ-Vĩd dag làm vịs ở đây. Mắt bố cũng róm lệ, và jòg bố nghe run run, có lẽ cũng vì cảm động.... Vẫn còn hơn 1,500 ngừj lih Mỹ mát tik nghĩa là vẫn còn những đira con tíj tục đi tìm zấu vết những ngừj cha thân iw, vẫn còn những ngừj mẹ dag sống âm thầm như chis bóg. Rồi lại còn bid bao nhiw ngừj mẹ Vĩd Nam nữa chứ. Những bà mẹ Mỹ hay bà mẹ Vĩd Nam đều jốg nhau, như mẹ mih, như tất cả những bà mẹ trên đời, mih tin là như vậy.

... Mih chú ý nhất là những đira bé đen dũi, lem lus, (**nhắc lại: us = uộc, urs = uọc, ăs = oăc, os = oac, is = iêc**) chỉ mặc độc chis qăn cụt. Fía xa xa là những tup lều trah lúp xup, những thửa ruz xil xeo ngập nưs và bùn. Ngòj ra chắc có jì cả. Họ sống trog những tup lều đó sao? Họ sih ra, lớn lên, và sống như vậy sud đời trên mảnh đất này sao? Mih nghe nói đây là một đất nưs nghèo nàn, nhưng mih vẫn kôg thể hìh zug đưs cái nghèo của họ ra sao cho đến ki trog thấy tận mắt... Thực sự, chưa có chyl di nào làm mih fải kóc và mag cảm jac nặng nề đến vậy.

Chỉ ít tắl nữa thôi bố đâu có còn là Tổg Thốg nữa. Mih hỉw tại sao bố đã dành những ngày thắg cúj nhịv cý để đến thăm đất nưs này. Bố từng nói với mẹ và mih nhìw lần về ý định ấy, nhưng mãi đến bây jờ bố mới thực hịl đưs. Bố có vẻ chắl bị rất cý cho bài zĩl (**nhắc lại: z = d, il = iên hoặc yên**) vẫn đọc ở Đại học Qóc gia Hà Nội hôm nay. Bố có đọc thứ fần mở đầu và fần cết cho mih nghe. Mih chỉ cười, nói: “Con chỉ sợ chắg ai hỉw jì cả ki nghe bố nói mấy câu tíz Vĩd ấy.”

.....

Chủ Nhật, 19/11

Mih đã lo cho bố ki bố bị vây kín trên đừz fố Sài Gòn. Mẹ cũng lo cho bố, mọi ngừj đều lo cho bố, nhưng có vẻ như bố chắg lo sợ jì cả. Bố cứ sấn tới, mím cừj, bắt tay từng ngừj. Hầu hết là thah nil. Dám đóg chen lán, xô đẩy, nhìw ngừj cố chòm tới, vưl tay về fía bố. Có ngừj bị té ngã, bị dề lên. Mih thấy những cảnh sát ngừj Vĩd chạy tới chạy lui, la hét, nhưng kôg sao ngăn cản đưs họ. Những nhân vil an nih cao lớn cũng fải chen lán để bám sát bố. Qag cảnh gằn như hỗn lọi. Mih kôg thể bid đưs tình cảm dik thực của họ đối với bố như thế nào, nhưng trog họ có vẻ thân thậl nên mih cũng bot lo. Có ngừj cừj nhịd qá như bị cik đóg, cêu lớn tên bố, có ý cho bố nghe thấy. Rồi bố cũng nghe thấy, nhưng ngừj đàn ôg đứng xa qá, bố kôg tới gần đưs, bố chỉ đưa tay ngắng ngắng. Bố cũng đã đưs đón chào cak đó ở Hà Nội hôm cia. Thế nào trog dám ngừj trẻ túj chào đón bố

hôm nay lại chẳng có những người mà ja dìh họ từng là nạn nhân của chít trah, của bom đạn Mỹ, vậy mà trông thái độ, cử chỉ, và mắt nhìn của họ đâu có vẻ gì là thù get người Mỹ. Thih thỏz có tíz gọi lớn tên mẹ trog rừg người dọc hai bên dừz fỏ. “Chelsea!” tíz người nào đó gọi tên mih. Jỏg một fụ nữ thì fải. Dám đỏg nhón nháo, những cái tay jỏ cao, ngẩng ngẩng. Mih chẳng nhận ra ai cả. “Chelsea, tôi đây nè. Tôi bid có!” Tíz gọi lớn hơn. Chắc chắn mih kỏg nge lầm. Mih qay qay lại tìm cív, (nhắc lại: c = k, iv = iêm hoặc yêm) nhưng chỉ thấy người và người. Mih chỉ bid mím cừj, bắt chus mẹ, jỏ tay vẩy vẩy về fía fat ra tíz gọi đó...

Một dỏl kác:

.....

Chìw chủ nhật, 19/11

Cái món “fo” này cũng ká ngon dáy chứ. Mọi người có vẻ ngạc nhil và thán fục ki thấy bố sử zụg đũa một cak thành thạo. Họ đâu có bid là bố đã fải thực tập nhìw lần, kỏg fải mới dáy mà từ chyl di Trug qỏc năm trus. Trỏg bố ăn ngon lành. Bố dừs cái là zẽ ăn và ăn kỏe, cái gì cũng gặt gù ken ngon, chẳng bid ken thật hay ken giả. Bố ăn đến hai tô lớn, một fỏ bò, một fỏ gà, trog lúc mih chỉ zám ăn một tô nhỏ. Ăn xỏg, bố còn dòi úz thêm ly nus trái cây xay, và fải là xỏj bố mới chịu, rồi lại thêm một ly cà fê sữa nữa...

Trog bài zĩl văn đọc ở Đại học Quốc gia Hà Nội hôm cia, mih nge lỏz thỏz (nhắc lại: oz = oang, uz = uông, uz = ương, ăz = oăng, âz = uâng, iz = iêng hoặc yêng) bố nói đến vựt xây zụg một tuz lai tốt đẹp hơn cho trẻ em Việt Nam và Hoa Kỳ của một thể hệ mới, một tuz lai của sự hợp tac và tình hữu nghị giữa hai nưs. Mih từng nge bố lặp đi lặp lại nhìw lần ở nhìw nơi kác nhau những đừw tuz tự như vậy. Đó qả là những đừw tốt đẹp và chắc là mọi người cũng đỏg ý như thế, nhưng có thực hịl dừs hay kỏg vẫn là chyl kác. Câu mih thik nhất trog bài zĩl văn ấy là câu mà bố trik zẫ lời của ông đại sứ Peterson: “Chúng ta kỏg thể thay đỏi dừs qả kứ; nhưng chúng ta có thể thay đỏi dừs tuz lai.”

Những dỏl (nhắc lại: ol = oan, ul = uon, ul = uôn, ăl = oăn, âl = uân, ol = uon, el = oen, yl = uyên, il = iên hoặc yên) tif theo là những hàng chữ rời rạc, có dỏl chỉ một hai hàng ngắn người... Chắc là Chelsea chỉ gi vội vã vì kỏg đủ thì jờ, hay là vì kỏg có chyl gì đáng gi, và tôi cũng chỉ đọc lứq qa.

Tôi nhìn cỷ lại tấm ảnh chụp cảnh mà tôi đã chỉ nhìn thấy dừs trog một thỏz vài ba jây trên màn hình tivi. Chelsea trog một cử chỉ tự nhil dag đưa tay qệt những jỏt nus mắt lẩn zài trên má. Ngán nus mắt trog ká rõ. Kác với vẻ tự tấn thừz thấy, kul (nhắc lại: k = kh, ul = uôn) mặt cô ki ấy trog có vẻ thần thờ, xa vắng. Những jỏt nus mắt và kul mặt dằm lệ của Chelsea nói nhìw hơn bài zĩl văn “lịk sử” zài năm trag jáy dừs nhìw người ken ngợi của ông Clinton. Những jỏt ngắn jỏt dài ấy kỏg fải là những jỏt châu roi thán thot, cũng kỏg fải là những “jỏt nus mắt ngà” hay là những “jỏt lệ cho ngàn sau” nhỏ xúz để kỏc thuz cho những cụng tih fủ fiv. Những jỏt lệ nóg ám ấy cũng nói cho mọi người bid rằng mọi chyl đã thực sự cết thuc. Còn gì nữa đâu, chít trah đã di qa, và cả những tàn tik, những zấu vết bủl fil cũng đã dừs rửa sạp, cũng đã trôi theo zỏg nus mắt. Hai muj lăm năm sau chít trah, ki nus mắt của những người vợ kỏc chỏg, những người mẹ kỏc con hồ như đã kỏ cạn thì mới dáy thôi, những jỏt lệ tự rói cúj mùa vẫn còn chảy ràn rụa trên má cô gái Mỹ hai muj tuj đến từ bên cia bờ đại zuz. Có jỏt nào nhỏ xúz zứj chân cô, ngay chỗ cô dag đứng, trên mảnh đất ngừd ngã đó. Cô kỏc vì cảm thuz câu chyl người fi công xấu số, vì xot thuz người vợ trẻ gỏa bua và đàn con nhỏ zại ki lớn lên kỏg dừs trog thấy mặt bố, hay kỏc vì độg lòg trắc ẩn trus cảnh lao độg chân tay cực nhọc của người zân qê Việt nam nghèo hèn lam lũ... Cho zù cô có kỏc vì chyl gì kác di nữa thì những jỏt lệ rừg rừg ấy cũng đã bỏc fat từ một tấm lòg nhân ái, từ một trái tim ấm ắp tình người. Mai sau, zù có bao jờ, hồi tửz lại những cỷ nựv về một chyl di xa đến tận một đất nus nhỏ bé cak xa cô mãi tới nửa vòg trái đất, hẳn Chelsea vẫn còn nhớ dừs rằng, đã có những fut jây nào đó trog dòi, cô đã từng để lòg mih ngừz xúz những nổi bật hạp của kẻ kác, đã từng để cho những cảm xúc tràn bờ trào ra thành những jỏt nus mắt xot xa thuz cảm cho những số phận rủi ro, những số cif hảm hiu ...

... Sắp tới đây Chelsea cũng chẳng còn là First Daughter nữa. Nhưng diw đó cũng đâu có gì là qan trợ, và chắc là cô cũng chẳng thid tha gì lắm với cái zah vị đó. Chắc chắn một diw là nhìw ngữj vẫn còn nhớ đến cô, và vẫn còn nhớ đến nhữg jọt nus mắt của cô trog chyl di Vjđ Nam vừa qa. Nhữg jọt nus mắt híw hoi ưa ra nơi kóe mắt cô gái Mỹ dag sóg jừa nhữg thág năm túj đep nhất của một đời ngữj. Cô dag sóg nhữg năm túj đòi muj, túj thah xâl, túj hoa búv, túj móg mơ, túj ngọc túj ngà hay túj gì jì dó, trên một đất nus từg đực gọi là the land of dreams. Chắc hẳn là cô cũng từg có nhữg jác mơ. Một trog nhữg jác mơ của cô, tôi nhớ có đọc ở đâu đó, là đực trở thah bác sĩ chyl koa chữa trị bệh tim cho trẻ em. Cô iw trẻ em, và cô cũng iw thú vật. Cô kôg híw rõ chíh trah Vjđ Nam lắm như cô từg thú nhận. Cô cũng kôg cần bid đến chíh trah là gì, cô chỉ thấy nó thật là vô nghĩa.

Một ngữj trẻ túj nào đó trog dám đóg nhữg ngữj trẻ túj trên dùz fố Sài Gòn đã gọi lớn tên cô, cô quay đầu tìm civ, và cô ngás ngás tay chào tất cả. Cô cũng đã mím cừj và nói “Hi” với họ bằng chis miz (**nhắc lại: iz = iêng hoặc yêng, oz = oang, uz = uông, urz = ương, ăz = oăng, âz = uâng**) rộg của cô. Chis miz cô qả là có hơi rộg một chut nhưg cũng chẳng sao, vẫn cứ túj tấn, vẫn cứ đep như thừz vì đã đực gắn lên nó nư cừj thân ái. Thế là đủ. Cô đã kóc và rồi cô lại cừj. Cầu cho nhữg bóq mây bủl bã sẽ chỉ thóz híh trog fut jây thôi, rồi sẽ nhah chóg bay đi, trả lại cô bầu trời xah ngắt trog kul vil đại học Stanford ngày cô trở lại trửz...

Tôi cẩn thận lấy céo cắt rời tấm ảnh màu đực Ngĩa in ra từ internet. Chỉ là tấm ảnh cắt ra trên jấy, nhưng cũng OK, có còn hơn kôg. Trog bộ ảnh sưu tập của tôi lại vừa có thêm tấm ảnh mới, tấm ảnh mà Ngĩa đặt tên là “Jọt Lệ Chelsea”.

(*) Thời điểm này, El Gore là phó tổng thống Mỹ và đang ứng cử chức vụ tổng thống Mỹ và TT Bill Clinton sẽ mãn nhiệm kỳ vào đầu năm 2001.

• Nguồn: Nguyên văn truyện “Giọt Lệ Chelsea” của tác giả Lê Hữu được trích từ Tạp chí Văn Học, CA (Hoa Kỳ) - số 182, 6/2001.

TÓM TẮT QUI ƯỚC GỠ TẮT CÓ DẤU

Xin đọc các qui ước gõ tắt từ trên xuống dưới vì chúng có quan hệ nối tiếp. Ta phải nhớ 31 qui ước. Nhớ xong, tải xuống WinVNKey, bật tùy chọn theo hướng dẫn là có thể gõ nhanh tiếng Việt theo phương pháp mới.

1. Dấu sắc ở vần ngược

Vần ngược chỉ mang dấu sắc hoặc dấu nặng. Vd: oc, ach, up, ot, Có 1 qui ước:

Cách gõ tắt	Ví dụ
Không gõ dấu sắc ở vần ngược *	<i>boc</i> → bóc
	<i>nup</i> → núp
	<i>trot lot</i> → trót lọt

(*) Nếu ta không thêm dấu nặng thì WinVNKey sẽ tự động thêm vào dấu sắc ở chữ có vần ngược.

2. Phụ âm đầu chữ (9 qui ước)

Cách gõ tắt	Ví dụ
F thay PH	<i>fat</i> → phát
C thay K *	<i>cè</i> → kê <i>cê</i> → kê <i>cim</i> → kim
K thay KH **	<i>ki</i> → khi <i>kò kè</i> → khò khè
Z thay D	<i>zi</i> → đi
D thay Đ	<i>dì</i> → đi
J thay GI	<i>jà j`</i> → giá gì hoặc <i>jà jì</i> → giá gì
G thay GH ***	<i>ge</i> → ghe <i>gê</i> → ghê <i>gì</i> → ghi
NG thay NGH ****	<i>nge</i> → nghe <i>ngê</i> → nghê <i>ngì</i> → nghi
Q thay QU	<i>qa</i> → qua <i>qen</i> → quen <i>qê</i> → quê

3. Phụ âm cuối chữ (3 qui ước)

Cách gõ tắt	Ví dụ
G thay NG	<i>xoog</i> → xoong <i>kôg</i> → không
H thay NH	<i>toah</i> → toanh <i>huêh</i> → huênh <i>bah</i> → banh
K thay CH	<i>hoak</i> → hoạch <i>nguek</i> → nguêch <i>tak bak</i> → tách bạch

(*) Gõ dấu thanh ở cuối từ hoặc ngay sau nguyên âm đều được.

4. Vần “Nguyên âm ghép + chữ cái”

Đây là phần cuối cùng nhưng quan trọng nhất vì nó trình bày cách gõ tắt có hệ thống cho 52 vần, vốn có 3 hoặc 4 chữ cái, xuống còn 2 chữ cái mỗi vần.

Tiếng Việt hiện có tất cả 57 vần “Nguyên âm ghép + chữ cái”.

Trong đó, 5 vần: *oong, oanh, uênh, oach, uêch* đã được gõ tắt là *oog, oah, uêh, oak, uêk* như vừa trình bày ở trên.

Còn lại 52 vần:

Nguyên âm ghép	+ Chữ cái									
	t	p	c	n	m	ng	i - y	o - u		
oă	oăt		oăc	oăn	oăm	oăng				
uâ	uât			uân		uăng		uây		
oe	oet			oen	oem				oeo	
iê	iêt	iêp	iêc	iên	iêm	iêng				iêu
yê	yêt			yên	yêm	yêng				yêu
oa	oat	oap	oac	oan	oam	oang	oai	oay	oao	
ươ	ươt			ươn						
uô	uôt		uôc	uôn	uôm	uông	uôi			
ươ	ươt	ươp	ươc	ươn	ươm	ương	ươi			ươu
uyê	uyêt			uyên						

Trong đó có:

- Các nguyên âm ghép: oă, uâ, oe, iê hay yê, oa, ươ, uô, ươ, uyê.
- Các chữ cái cuối: t, p, c, n, m, ng, i hay y, o hay u.

52 vần này được gõ tắt còn 2 chữ cái cho mỗi vần, bằng cách:

- Rút gọn nguyên âm ghép còn *một* nguyên âm.
- Thay chữ cái cuối bằng một chữ cái khác.

Rút gọn nguyên âm ghép còn *một* nguyên âm. Có 9 qui ước và 1 ngoại lệ:

- **Ă** = oă
- **Â** = uâ
- **E** = oe
- **I** = iê, yê
- **O** = oa (Ngoại lệ: **A** = oa cho vần “oay”)
- **Ơ** = uơ
- **U** = uô
- **Ư** = uơ
- **Y** = uyê

Thay chữ cái cuối bằng một chữ cái khác. Có 8 qui ước:

- **D** = t
- **F** = p
- **S** = c

- **L** = n
- **V** = m
- **Z** = ng

- **J** = i, y
- **W** = o, u

Ráp 9 nguyên âm rút gọn vào 8 chữ cái cuối khác, ta gỡ tắt được 52 vần trên mỗi vần chỉ còn 2 chữ cái. Do đó, chỉ cần nhớ 17 qui ước trên, ta dễ dàng nhớ được 52 vần gỡ tắt sau:

Nguyên âm ghép	+ Chữ cái							
	D	F	S	L	V	Z	J	W
Ă	ăd		ăs	ăl	ăv	ăz		
Â	âd			âl		âz	âj	
E	ed			el	ev			ew
I	id	if	is	il	iv	iz		iw
	id			il	iv	iz		iw
O	od	of	os	ol	ov	oz	oj Ngoại lệ: aj = oay	ow
Ơ	ơd			ơl				
U	ud		us	ul	uv	uz	uj	
Ư	urd	urf	urs	url	urv	urz	urj	urw
Y	yd			yl				

Ta gỡ nhanh hơn khi dùng với kiểu gõ dấu Tubinhtran-MS sau đây:

Dấu	Tubinhtran-MS	
sắc	1	a1→á
huyền	2	a2→à
hỏi	3	a3→ạ
ngã	4	a4→ã
nặng	5	a5→ạ
â	6	6m→âm
ê	7	7m→êm
ô	8	8m→ôm
ă	9	9n→ăn
ư	[t[→tư
ơ]	t]→tơ
d	z	za→da
đ	d	di→đi

-
- Trang mạng *Chữ Việt Nhanh*: <http://chuvietnhanh.sf.net>
 - Email: Trần Tư Bình (tubinhtran@gmail.com)